

Predmet: Skender Islami i dr.

Okružni sud u Prištini/Prishtinë

Broj predmeta: K.br.75/07

Broj optužnice: Kt. br. 525-7/06

Optužnica podignuta: 16.02..2007.

Tužilaštvo: Cecilia Tillada, međunarodni tužilac
Elizabeth Rennie, međunarodni tužilac

Krivična dela:

- učestvovanje u grupi koja čini krivična dela iz člana 2000. stav 2. KZK u vezi sa članom 22. KZJ, u saizvršilaštvu
- teško delo protiv javne bezbednosti iz člana 164. stav 1. KZK u vezi sa članom 157. stavovi 1. i 3. KZK i članom 22. KZJ, u saizvršilaštvu
- izazivanje nacionalne, rasne i verske mržnje, nesloge i netolerancije član 1. stav 1.1. i 1.2. Uredbe UNMIK-a 2000/4 o Zabrani podstrekavanja nacionalne, rasne, i etničke mržnje, nesloge ili netolerancije u vezi sa članom 22. KZJ, u saizvršilaštvu

Optuženi: Skender Islami (Skender Isljami)

Mustafa Islami (Mustafa Isljami)

Ramadan Islami (Ramadan Isljami)

Omer Sylejmani (Omer Suljejmani)

Gazmend Morina (Gazmed Morina)

Branioci: advokat Ferki Xhaferi (za optuženog Skendera Isljamija)
advokat Mentor Neziri (za optuženog Mustafu Isljamija)
advokat Shpend Krasniqi (za optuženog Ramadana Isljamija)
advokat Fadil Hoxha (za optuženog Omera Suljejmanija)
advokat Florije Drevinja (za optuženog Gazmenda Morinu)

Sudsko veće: međunarodni sudija Alain Bloch, predsednik Veća
međunarodni sudija Tron Gunvedsen, član Veća
međunarodni sudija Denis Luebke, član Veća

Punomoćnik oštećenih: advokat Dobrica Lazić

Posmatrači: FHP Kosovo, OSCE, predstavnici medija

Pretpretresni postupak: 06.06.2007.

Izveštaj: Anka Kurteši Hajdari, posmatrač FHP Kosovo

Sednica za potvrđivanje optužnice

Sednica za potvrđivanje optužnice, kojom je rukovodio sudija pojedinac Koster Norbert započela je utvrđivanjem ličnih podataka okrivljenih. Optužnicu je zastupala međunarodna tužiteljka Cecilija Tillada. Na predlog tužiteljke postupak potvrđivanja optužnice u odnosu na okrivljene Omera Suljejmija i Gazmenda Morinu je odvojen, do pribavljanja dokumentacije na osnovu koje se mogu utvrditi njihovi tačni datumi rođenja. Naime, odbrana tvrdi da su ovi okrivljeni u vreme izvršenja krivičnog dela bili maloletni, u kom slučaju bi se postupak u odnosu na njih nastavio pred Sudijom za maloletnike Okružnog suda u Prištini/Prishtinë.

Međunarodna tužiteljka Elizabeth Rennie je za okrivljene Omera Suljejmija i Gazmenda Morinu predložila mere za obezbeđenje prisustva okrivljenih, umesto određenog pritvora, i to tri puta nedeljno javljanje u policijsku stanicu, zabrana kontakata s ostalim optuženim, svedocima, oštećenima, obavezno odazivanje pozivima Suda i zabrana napuštanja mesta boravka bez saglasnosti policije. Odbrane okrivljenih protiv kojih je predložen postupak razdvajanja, prihvatile su predloge tužioca o razdvajanju postupka kao i uslove puštanja iz pritvora i obavezale se da Sudu podnesu pismene zahteve sa razlozima za oslobađanja pritvora. Sud će naknadno doneti odluke povodom predloga stranaka.

Zbog neodazivanja pozivu Suda branioca okrivljenog Mustafe Isljamija, advokata Mentora Nezirija, postupak potvrđivanja optužnice u odnosu na ovog okrivljenog je razdvojen, tako da će biti održana posebna sednica potvrđivanja optužnice.

Optužnica je pročitana. Okrivljeni Skender Isljami i Ramadan Isljami izjasnili su se da nisu krivi.

Izjašnjavajući se na navode optužnice branilac optuženog Skendera Isljamija naveo je da optužba nema čvrste dokaze, naročito vezano da krivično delo izazivanje nacionalne, rasne i verske mržnje, razdora i netrpeljivosti. Iz tog razloga predložila je da Sud u skladu sa članovima 305. i 316. PZKPK donese rešenje o odbacivanju optužnice i obustavi krivičnog postupka. Branilac je predložio ukidanje pritvora, pozivajući se na član 279. KZKPZ koji predviđa da trajanje pritvora mora da bude svedeno na najkraće moguće vreme, što ovde nije slučaj.

Branilac okrivljenog Ramadana Isljamija je naveo da je optužnica nejasna, konfuzna, zasnovana na navodima za koje se ne može reći da predstavljaju istinu. Predložio je ukidanje pritvora i odbacivanje optužnice, koja nije potkrepljena nikakvim dokazima.

Tužiteljka Elizabeth Rennie prigovarala je stavovima odbrane, navodeći da je optužnica zasnovana na zakonu, da postoje jasni dokazi koji potkrepljuju optužbe. Tužiteljka je prigovarala predlozima odbrane za ukidanje pritvora.

Sud će odluku povodom predloga stranaka doneti naknadno.

Pretpretresni postupak: 27.06.2007.

Izveštaj: Anka Kurteši Hajdari, posmatrač FHP Kosovo

Sednica za potvrđivanje optužnice [za okrivljenog Mustafu Isljamija]

Sednica za potvrđivanje optužnice počela je čitanjem optužnice, kojom je okrivljenom Mustafi Isljamiju stavljeno na teret da je za vreme martovskih nemira, 17. i 18.03.2004. godine, zajedno sa Skenderom Isljamijem, Ramadanom Isljamijem, Omerom Suljejmijem i Gazmendom Morinom počinio više krivičnih dela, među kojima učestvovanje u grupi koja čini krivična dela, teška dela protiv opšte sigurnosti i izazivanje nacionalne, rasne i verske mržnje i netrpeljivosti.

Okrivljeni se izjasnio da nije kriv.

Branilac okrivljenog je prigovorio optužnici i istakao da optužnica nije potkrepljena dokazima i da je podneta na osnovu nekoliko sumnjivih izjava svedoka, tako da je predložio da Sud optužnicu odbaci.

Tužilac je najavio preciziranje optužnice u pogledu konkretnih radnji okrivljenih, vezanih za krivično delo izazivanje nacionalne, rasne i verske mržnje i netrpeljivosti.

Sudija za potvrđivanje optužnice će odluku o potvrđivanju ili odbacivanju optužnice doneti naknadno, o čemu će obavestiti učesnike u postupku.

Pretpretresni postupak: 21.08.2007.

Izveštaj: Anka Kurteši Hajdari, posmatrač FHP Kosovo

Sednica za potvrđivanje optužnice [za okrivljene Omera Suljejmija i Gazmenda Morinu]

Sudija za potvrđivanje optužnice obavestio je stranke u postupku da iz dokaza koje Sud poseduje proizlazi da su okrivljeni Omer Suljejmija i Gazmend Morina u vreme izvršenja dela koja im se stavljaju na teret bili punoletni, tako da će se postupak nastaviti prema odgovarajućim odredbama PZKPK.

Međunarodna tužiteljka Cecilia Tillada je izmenila optužnicu, koju je pročitala na sednici.

Okrivljeni su se izjasnili da nisu krivi.

Branilac okrivljenog Omera Suljejmija prigovorio je optužnici, ističući da je nejasna, neosnovana, nezakonita, nije podkrepljena dokazima, podneta je na osnovu nekoliko sumnjivih izjava svedoka, te da nema dokaza koji potvrđuju da je njegov branjenik učinilac dela koja su navedena u optužnici. Branilac je predložio odbijanje optužnice.

Branilac okrivljenog Gazmenda Morine je istakao da optužnica nije potkrepljena nijednim dokazom i predložio da Sud donese rešenje o odbacivanju optužnice.

Sudija za potvrđivanje optužnice naknadno će doneti odluku o potvrđivanju ili odbacivanju optužnice, o čemu će stranke u postupku pismano obavestiti¹.

Glavni pretres: 22.10.2007.

Izveštaj: Anka Kurteši Hajdari, posmatrač FHP Kosovo

Glavni pretres je počeo čitanjem optužnice.

Optuženi se terete da su 17. i 18.03.2004. [martovsko nasilje 2004.] godine u selu Bresje, opština Kosovo Polje/Fushë Kosovë zapalili restoran *Živin gaj* i kuću Srbina Miroslava Veličkovića, kiosk koji se nalazio ispred njegove kuće u vlasništvu Stojanke Zorić, Srpsku bolnicu, Dom zdravlja, apoteku, zgradu osnovne škole *Sveti Sava* i poštu u Kosovom Polju/Fushë Kosovë, kao i nekoliko vozila koja su bila parkirana ispred bolnice i Doma zdravlja, čiji su vlasnici uglavnom bili Srbi.

Optuženi su se izjasnili da nisu krivi.

Saslušanje svedoka-oštećenog Miroslava Veličkovića

Svedok živi u selu Bresje, opština Kosovo Polje/Fushë Kosovë. Bio je vlasnik restorana *Živin gaj*, koji se nalazio u sastavu njegove kuće. Dana 17.03.2004. nalazio se u Gračanici/Gračanicë radi nabavke namirnica za restoran. U popodnevnom časovima radnici restorana su mu telefonom javili da su prozori restorana razbijeni i da je kiosk, koji se nalazio ispred restorana, zapaljen. Nakon ovog poziva odmah se vratio u Kosovo Polje/Fushë Kosovë. U restoranu je zatekao suprugu, sina i osoblje koji su bili izbezumljeni. Restoran je ubrzo počeo da gori. Pokušali su da ugase *molotovljeve koktele*, ali nisu uspeali. U požaru je izgoreo novac i nakit njegove kćerke, ukupna šteta iznosila je preko 100 000 eura. Oko kuće je toga dana bila masa ljudi, ali mogao da vidi lica učesnika nemira jer se između kuće i restorana nalazila letnja bašta u kojoj je bilo drveća i zelenila. Ne zna koja je bila namera tih ljudi. Seća se da je pre 17.03.2004. dobijao anonimne preteće pozive, ali nije obraćao pažnju na njih jer nikada nije imao problema ni sa kim i imao je jako dobre odnose s komšijama Albancima.

Svedok optužene ne poznaje.

Saslušanje svedoka Grujice Simića

Svedok živi i radi kao farmaceut u Kosovom Polju/Fushë Kosovë. Dana 17.03.2004. godine radio je u apoteci koja je bila u sastavu Doma zdravlja i bolnice, a koja se nalazila

¹ Optužnica je potvrđena 21.08.2007. godine jedinstvenim rešenjem sudije za potvrđivanje optužnice.

preko restorana *Živin gaj*. Video je da je prvo zapaljena trafika koja je bila ispred restorana. Napadači su zatim polomili prozore na njegovom automobilu, koji je bio parkiran ispred bolnice, prevrnuli ga i zapalili. Ispred bolnice su takođe bili zapaljeni automobili Hitne pomoći i automobili njegovih kolega. Na kraju su zapaljeni i potpuno izgoreli bolnica i Dom zdravlja. Bolesnici koji su bili smeštni u bolnici evakuisani su kroz prozore sa zadnje strane zgrade. Nikoga nije prepoznao od učesnika nemira, ali je video da su to bili Albanci i da su to radili iz mržnje prema Srbima.

Glavni pretres: 15.11.2007.

Izveštaj: Samir Velija, posmatrač FHP Kosovo

Saslušanje svedokinje Šukrije Rušiti [Shukrie Rushiti]

Svedokinja je videla nered 17.03.2004. godine, ali nije nikoga prepoznala. Seća se da je videla kuće koje su gorele, kao i zgradu pošte. Ne zna zašto su ti objekti zapaljeni i ne seća se šta su napadači uzvikivali. Dana 12.05.2004. dala je izjavu policiji i tada je pod pritiskom rekla da je među napadačima prepoznala optuženog Omera Suljemanija iz sela Donje Dobrevu/Miradi e Ulët, koga poznaje iz viđenja. Tada je izjavila da je takođe videla Tafu [optuženi Skender Isljami], ali se sada ne seća.

Saslušanje svedoka Liridona Avdijua [Liridon Avdiu]

Svedok živi u Kosovom Polju/Fushë Kosovë. Video je nemire koji su se desili 17.03.2004. godine, ali se ne seća koliko je napadača bilo niti šta su uzvikivali. Nije video kada je zapaljena zgrada pošte, bolnica i Dom zdravlja, ali je video kako gore automobili i osnovna škola *Sveti Sava*. Nije prepoznao ni jednu osobu iz mase. Svedok je o ovom događaju dao izjavu policiji 25.04.2004. i tada su mu policajci pretili da mora da potpiše izjavu koja nije njegova. U toj izjavi stoji da je video optužene Mustafu Isljamija i Gazmenda Morinu, što nije istina jer on optužene ne poznaje.

Saslušanje svedoka Gazmenda Haredinija [Gazmend Haredini]

Svedok je u martu 2004. živeo u Kosovom Polju/Fushë Kosovë. Dana 17.03.2004. video je masu ljudi koji su protestovali i koji su išli prema Peći/Pejë, ali nije nikoga prepoznao niti zna razlog njihovog demonstriranja. Nije video da su gorele kuće i drugi objekti. Dana 8.04.2004. godine dao je izjavu policiji povodom ovog događaja, ali tu izjavu je dao pod pritiskom i ne prihvata je kao svoju. Tom prilikom policajci su ga šamarali i rekli mu da ga neće pustiti kući dok ne potpiše izjavu.

Saslušanje svedoka Bekima Haljiljaja [Bekim Halilaj]

Svedok je po zanimanju policajac. U martu 2004. godine radio je u policijskoj stanici u Kosovom Polju/Fushë Kosovë. Dana 17.03.2004. između 14 i 15:00 časova dobili su poziv od nekoliko Srba iz sela Bresje koji su im rekli da su napadnuti i kamenovani, a nakon pola sata dobili su drugi poziv i rečeno im je napadnut Dom zdravlja. Zajedno sa

još trojicom kolega otišao je u Bresje i video grupu od 300, 400 ljudi koji su bacali kamenje u pravcu srpskih kuća. Video je nekoliko automobila i kuća koje su gorele. Čuo je pucnjavu koja je dolazila iz unutrašnjosti jednog dvorišta. Grupa se razbežala, policajci su ušli u dvorište i videli stariju osobu koja je ležala na zemlji i kojoj je ukazana medicinska pomoć. Tog dana video je optuženog Skendera Isljamija kod benzinske stanice, ali se ne seća šta je optuženi tamo radio. Od ostalih optuženih poznaje Mustafu Isljamija, mada se ne seća da ga je tog dana video, i Gazmenda Morinu, za koga zna da ima psihičkih problema. Nije učestvovao u ispitivanju uhapšenih tog dana. Nije mu poznat razlog izbijanja nemira.

Saslušanje svedoka Ismeta Ahmetovića

Svedok je u martu 2004. godine radio kao policajac u policijskoj stanici u Kosovom Polju/Fushë Kosovë. Dana 17.04.2004. oko 15:00 časova dobio je poziv da se javi u stanicu. Dok je putovao od Prištine/Prishtinë, gde živi, do Kosova Polja/Fushë Kosovë primetio je da je na ulicama bilo nasilja i haosa. Video je kako gore kuće i zgrada bolnice. Kada je stigao u stanicu dobio je naređenje da se priključi policajcima koji su bili na zadatku u Bresju. Stigavši u Bresje pridružio se policajcima koji su formirali kordon, koji je razdvajao albansku i srpsku grupu koje su se spremale za obračun. U albanskoj grupi prepozao je optužene Skendera, Mustafu i Ramadana Isljamija, kao i Gazmenda Morinu. Ne seća se šta su grupe uzvikivale, kao ni motiv okupljanja tih ljudi. Od svog prepostavljenog Sabita Hajrizija je čuo da su tom prilikom bili napadnuti pripadnici srpske populacije.

Predlozi Tužilaštva i odluke Sudskog veća

Tužiteljka je predložila da se kao svedoci pozovu policajac Ali Trnava, koji je ispitivao svedokinju Šukriju Rušiti (Shukrie Rushiti) 12.05.2004.godine i policajac Safet Jašari, koji je ispitivao svedoka Liridona Avdiua. Tužiteljka je predložila da se izjava svedoka Liridona Avdiua od 25.04.2004. godine prihvati kao dokaz. Odbrana se protivila ovom predlogu jer je pomenuta izjava data pod pritiskom. Sudsko veće je prihvatilo predlog da se kao svedok pozove policajac Safet Jašari, kao i da se izvrši suočenje ovog svedoka i svedoka Liridona Avdiua. Tužiteljka je predložila da se kao svedoci pozovu policajac Bekim Zogijani i socijalni radnik Čefajete Idrizi [Qefajete Idrizi]. S ozirom da se odbrana nije protivila, Sudsko veće je prihvatilo ovaj predlog.

Glavni pretres: 21.11.2007.

Izveštaj: Samir Velija, posmatrač FHP Kosovo

Saslušanje svedoka Šaipa Nure [Ship Nura]

Svedok je u martu 2004. radio kao policajac u policijskoj stanici u Kosovom Polju/Fushë Kosovë. Dana 17.03.2004. kada su se dešavali neredi zapazio je optuženog Skendera Isljamija, koji se bio aktivniji od ostalih demonstranata. Nosio je belu majicu vezanu na glavi i naočare za sunce, ali je uspeo da ga prepozna jer ga je znao od ranije. Video je

kada je optuženi zapalio *molotovljev koktel* i bacio ga na restoran *Živin gaj*. Kasnije je od svojih kolega čuo da je restoran izgoreo. Ostale optužene nije video tog dana.

Saslušanje svedokinje Šprese Haziri [Shpresa Haziri]

Svedokinja je videla demonstrante 17.03.2004. godine, ali nikoga nije prepoznala. Optužene ne poznaje i nije ih videla tog dana. Seća se da je 17.05.2004. godine dala izjavu u policiji povodom tog događaja i tada je u fotoalbumu prepoznala osobu pod rednim brojem 21, koju zna po nadimku Skenda iz sela Nakarada/Nakarada, kao osobu koju je videla na motoru u crnoj odeći sa sunčanim naočarima i belom majicom na glavi i kojoj je masa demonstranata aplaudirala. Povodom istog događaja dala je još jednu izjavu 6.04.2005. godine.

Saslušanje svedoka Seljatina Prebreze [Selatin Prebreza]

Svedok je u martu 2004. godine radio kao policajac. Dana 17.03.2004. oko 14:00 časova dobio je naređenje da obiđe železničku stanicu i selo Bresje, gde je video grupu demonstranata, koju je sa kolegama uspeo da zaustavi i spreči da uđu u selo. Demonstranti su se nalazili na glavnoj ulici, dok je optuženog Skendera Isljamija video u sporednoj ulici udaljenoj pedesetak metara. Imao je maramu na glavi po kojoj ga je prepoznao, jer ga je poznavao od 2000. godine i često ga je viđao. Povodom ovog događaja dao je izjavu 3.06.2004. i tada je rekao da je Skender Isljami rukom i verbalno pozivao demonstrante da demoliraju bolnicu u Bresju. Video je da su dve devojke s albanskom zastavom pokušale da uđu u bolnicu. Demonstranti su vikali *Kosovo, Kosovo... naše Kosovo i napred Kosovo*.

Saslušanje svedoka Mevljudina Zimberija [Mevlludin Zymberi]

Dana 17.03.2004. bio je svedok nereda u Kosovom Polju/Fushë Kosovë i video je više objekata koji su goreli. Optužene ne poznaje i nije ih video prilikom martovskih nemira. Tog dana je video jednu osobu na zemlji i pošto je mislio da je mrtva pobegao je jer se uplašio. Kad je došao do zgrade pošte video je grupu ljudi, nekoliko njih mu je pomoglo da zakači albansku zastavu. Povodom ovog događaja dao je izjavu 12.04.2004. u policijskoj stanici u Kosovom Polju/Fushë Kosovë, ali ne prihvata tu izjavu jer ju je dao pod pritiskom. Ne seća se da je rekao da je video osobu sa nadimkom Tafa koja je naredila ostalima da upale automobil koji su uzeli iz nečije garaže. Izjavu je ponovo dao 6.04.2005. godine, ali i tada su mu policajci sugerisali i ispravljali ga.

Saslušanje svedoka Ila Duljija [Yll Duli]

Svedok je 17.03.2004. godine video demonstrante u Kosovom Polju/Fushë Kosovë. Povodom martovskih nereda pod pritiskom je davao izjave u policiji, policajci su ga tukli i još uvek ima ožiljke na leđima. Imao je i psihičkih problema i roditelji su ga vodili kod psihologa.

Predlog Tužilaštva i Odbrane

Tužilac je predložio da se kao svedoci pozovu Mevludin Zimberi, policajac Bekim Zogijani, socijalni radnik Hafije Kastrati, kao i policajci Ali Trnava i Safet Jašari koji su ispitivali svedoka Ila Duljija. Odbrana je predložila da se kao svedok pozove svedokinja Florije Kastrati, socijalna radnica koja je prisustvovala ispitivanju svedoka Ila Duljija.

Glavni pretres: 22.11.2007.

Izveštaj: Samir Velija, posmatrač FHP Kosovo

Saslušanje svedoka Esada Zećirija [Esad Zeqiri]

Svedok živi u Kosovom Polju/Fushë Kosovë. Dana 17.03.2004. godine otišao je u Dom zdravlja na kontrolni pregled ruke koja mu je bila u gipsu. Na ulicama grada je video ljude koji su protestovali, ali nije video da su stambeni i poslovni objekti goreli. Jedna od tih osoba mu je rekla da ide kući jer će tek biti nemira kako u Kosovom Polju/Fushë Kosovë tako i na čitavom Kosovu/Kosovë, tako da se vratio kući jer je njegov mlađi brat ostao sam. Na putu do kuće video je da su prozori na pošti razbijeni. Optužene nije video tog dana kod pošte.

Povodom ovog događaja pod pritiskom je dao izjavu u policiji 26.04.2004. i tom prilikom policajci su ga tukli pre nego što je potpisao dokument čija sadržina mu nije poznata. Ne seća se ko su trojica policajaca koji su ga tukli, ali to nisu bili isti policajci koji su ga ispitivali. Najpre su mu naredili da se licem okrene prema zidu sa raširenim rukama i nogama, a zatim su ga udarali rukama po licu i pretili pendrekom. O fizičkom maltretiranju u policijskoj stanici nikog nije obavestio. Ne seća se da je socijalna radnica Džefete Idrizi [Xhefaete Idrizi] bila prisutna kada su ga ispitivali. Policija ga je ponovo ispitivala 26.05.2004. i tada ga nisu tukli već su mu samo naredili da potpiše dokument čija sadržina mu je ostala nepoznata.

Saslušanje svedoka Artana Jašarija [Artan Jashari]

Svedok živi u Kosovom Polju/Fushë Kosovë. Dana 17.04.2004. je na ulicama grada video veliku grupu ljudi, ali nije primetio ništa neobično u njihovom ponašanju. Poznato mu je da je bolnica u selu Bresje zapaljena, ali ne zna ko je to učinio. Policija ga je više puta ispitivala i tom prilikom je vršila pritisak na njega na taj način da su mu sugerisali da odgovara sa *da* ili *ne*. Ispitivanju je prisustvovao njegov otac koji se usprotivio takvom ispitivanju, ali policajci to nisu uzimali u obzir. U izjavi od 16.06.2004. je navedeno da je svedok izvršio prepoznavanje osumnjičenih preko fotografija, ali se svedok ne seća da mu je pokazan fotoalbum. U toj izjavi je navedeno da je kritičnog dana video optužene Gazmenda Morinu i Omera Suljejamanija kako pale krevete u bolnici, ali to nije tačno. Prilikom drugog ispitivanja 5.04.2004. prisustvovala je socijalna radnica Hafije Kastrati. Svedok je tada potpisao izjavu, ali njen sadržaj mu nije bio poznat. Prilikom oba ispitivanja policija ga nije obavestila u kom svojstvu je priveden i ispitivan.

Saslušanje svedoka Sabita Hajrizija

Svedok je u martu 2004. radio kao policajac u policijskoj stanici u Kosovom Polju/Fushë Kosovë. Dana 17.03.2004. dobio je zadatak da povede grupu policajaca koja je trebalo da spreči sukob grupe Albanaca i grupe Srba u selu Bresje. Albanci su bili agresivni, od Kosova Polja/Fushë Kosovë do Bresja su se kretali brzo i uz put kamenjem i metalnim šipkama razbijali prozore na školi, bolnici, kafićima i privatnim kućama. Kada su stigli u Bresje, iz dvorišta jedne srpske kuće začula se pucnjava iz vatrenog oružja. Pucnjava je podstakla grupu Albanaca da se ponašaju još nasilnije. Najnasilniji je bio optuženi Skender Isljami, koji se nalazio u manjoj grupi koja je prevrnula vozilo hitne pomoći. Prvo je upaljen auto ispred restorana *Živin gaj*, zatim vozilo koje se nalazilo u dvorištu bolnice, sama bolnica i na kraju restoran *Živin gaj*. Svedok je video kada je optuženi Skender Isljami upalio vozilo ispred bolnice, odakle se vatra proširila na bolnicu koja je izgorela. Među demonstrantima video je i optužene Mustafu i Ramadana Isljamija. Tog dana niko nije uhapšen jer sedmorica policajaca nije bila u mogućnosti da to obavi. Policija je reagovala i preduzimala sve što je bilo u njenoj mogućnosti, tako da nisu tačni navodi pojedinih svedoka Srba koji su naglasili da je policija sedela skrštenih ruku i da su pokazivali demonstrantima koje su kuće u vlasništvu Srba. Povodom ovog događaja dao je izjave policiji 13.04.2004. i 15.03.2005. godine i tada je na fotografijama prepoznao optužene.

Saslušanje svedoka Naima Jakupija [Naim Jakupi]

Dana 17.03.2004. na putu od škole do kuće video je demonstrante, ali nije primetio ništa neobično na ulicama. O ovom događaju pod prinudom je dao izjave policiji i to 1.04.2004. i 6.04.2004. Morao je da potpiše već sačinjene izjave koje nije mogao ni da pročita jer su mu policajci pretili da će ga lišti slobode. Policajci ga nisu obavestili u kom svojstvu je pozvan. Njegov otac je bio prisutan tokom ispitivanja, ali je povremeno izlazio iz sobe, dok advokat nije bio prisutan. Tom prilikom su mu pokazali fotoalbum ali na tim fotografijama nije bilo osoba koje je video kritičnog dana.

Predlog Tužilaštva

Tužiteljka je predložila da se kao svedoci pozovu Naim Jakupi, Safet Jašari, policajac koji je ispitivao svedoka Esada Zećirija i da se izvrši suočenje svedoka Jašarija i Zećirija, kao i da se pozovu svedoci Bekim Zogiani i Rodžer Viljamson (Roger Williamson), policajci koji su zapisivali izjave svedoka Artana Jašarija. Takođe, predložila je da se kao dokaz prihvate izjave svedoka Esada Zećirija date u policiji 26.04.2004. i 26.05.2004. Odbrana se usprotivila ovom predlogu jer se na osnovu svedočenja Esada Zećirija može zaključiti da je obe izjave u policiji dao pod pritiskom i iz straha.

Komentar:

Svedok Esad Zećiri bio je prisutan na ročištu koje je održano 15.11.2007. godine, poziv za svedočenje predao je predsedniku Veća, ali ga predsednik Veća nije udaljio iz sudnice za vreme ispitivanja ostalih svedoka. Po završetku današnjeg suđenja posmatrač FHP-a je skrenuo pažnju Veću na ovu okolnost, na šta je predsednik Veća dao komentar da zna da

je svedok Esad Zećiri prisustvovao saslušanju drugih svedoka, što je u suprotnosti sa članom 164. stav 1. RZKPK.

Glavni pretres: 23.11.2007.

Izveštaj: Samir Velija, posmatrač FHP Kosovo

Saslušanje svedoka Zorana Lekića

Svedok živi Kosovom Polju/Fushë Kosovë, gde je do početka rata radio kao mašinovođa u *JP Železince Kosova*. Za vreme martovskih nemira 2004. nije video ništa neobično jer je u ulici Knjaza Miloša, gde živi, bilo mirno. Optuženog Skendera Isljamija upoznao je krajem jula 2004. godine, kada ga je optuženi angažovao kao vozača koji bi prevezio brašno iz Srbije na Kosovo/Kosovë, kamionima koji su bili u vlasništvu optuženog. Za vreme rada nije primetio mržnju optuženog prema Srbima. Takođe, poznaje optuženog Mustafu Isljamija, koga je viđao u društvu optuženog Skendera Isljamija.

Saslušanje svedoka Ljubiše Jankovića

Svedok živi u selu Ugljare/Uglarë, koje se nalazi pored sela Nakarada/Nakarada odakle je optuženi Skender Isljami. Ipak, optuženog je upoznao tek krajem jula 2004. godine, kada ga je optuženi angažovao da vozi njegove kamione na relaciji Kosovo/Kosovë – Srbija – Kosovo/Kosovë. Preuzimao je prazan kamion od Skenderove kuće i vozio u Srbiju, zatim bi kamion natovaren ječmom iz Srbije vozio na Kosovo/Kosovë i ostavljao ga čim bi prošao administrativni prelaz Merdare ili vozio dalje po srpskim enklavama. Postojalo je međusobno poverenje, na šta ukazuje da je svedok od optuženog dobio ovlašćenje da vozi njegov kamion. Optuženi je imao dva kamiona koja su vozila tri vozača srpske nacionalnosti. Optuženi je uvek bio korektan prema njemu i nije kod njega primetio mržnju prema Srbima. S optuženim Skenderom Isljamijem nikad nije razgovarao o martovskim nemirima. Za vreme martovskih nemira svedok je bio u svom selu, gde je bilo mirno, tako da nije video demonstrante ni paljenje objekata u Kosovom Polju/Fushë Kosovë. Od optuženih poznaje i Mustafu Isljamija.

Saslušanje svedoka Tomislava Vučića

Svedok poznaje optuženog Skendera Isljami od jula 2004. godine, kada ga je optuženi angažovao da vozi njegove kamione na relaciji Srbija – Kosovo/Kosovë. Nekoliko puta su se zajedno vozili za Srbiju. Imali su poverenje jedan u drugog. Optuženi je uvek bio korektan prema njemu, ali ne zna kakav je bio prema ostalim Srbima. Poslednji put vozio je kamion 1. ili 2.08.2004. godine. Svedoku je poznato šta se dešavalo u martu 2004. godine, ali nemire nije video jer je tada bio u svojoj kući u selu Ugljare/Uglarë. O martovskim nemirima ni sa kim nije razgovarao, pa ni sa optuženim Skenderom Isljamijem.

Glavni pretres: 29.11.2007.

Izveštaj: Samir Velija, posmatrač FHP Kosovo

Saslušanje svedokinje Florije Kastrati [Florije Kastrati]

Svedokinja radi kao pravnik u Centru za socijalni rad u Kosovom Polju/Fushë Kosovë. Nakon martovskih nemira 2004. godina više puta je dobila poziv od policije da prisustvuje saslušanju maloletnika, u slučajevima kada nisu uspeli da stupe u kontakt sa roditeljima. Nije joj bilo poznato u kom svojstvu, osumnjičenih ili svedoka, su maloletnici ispitivani. Njena dužnost je bila zaštita maloletnika od nekorektnog ponašanja policije tokom saslušavanja ili ispitivanja. Ne seća se da se policija ponašala nekorektno ili da je primoravala osumnjičene ili svedoke da potpišu izjave protiv njihove volje, već se procedura uvek poštovala.

Seća se da je bila prisutna kad je ispitivana Šukrije Rušiti [Shukrije Rushiti koja je svedočila na glavnom pretresu 15.11.2007] i nije tačno da se policija prema njoj ponašala na način da je to moglo da je uplaši. Ne seća se da je Šukrije Rušiti bila uplašena tokom ispitivanja, niti da li je potpisala izjavu koju je dala. Prisustvovala je i ispitivanju svedoka Ila Duljija [Yll Duli]. Ne seća se da joj se svedok požalio da ga policija tukla pre ispitivanja. Nije primetila da je Il Dulji imao fizičke bolove. U slučaju da je primetila bilo kakve nekorektnosti prekinula bi ispitivanje. Ustvari, pitala je Šukrije Rušiti i Ila Duljija da li se policija pre njenog dolaska ponašala korektno prema njima i oni su odgovorili potvrdno. Ne seća se koliko su trajali razgovori niti da su izjave svedocima čitane pre potpisivanja.

Saslušanje svedoka Alije Trnava [Ali Trnava]

Svedok radi kao policajac u policijskoj stanici u Kosovom Polju/Fushë Kosovë. Nakon martovskih nemira 2004. godine učestvovao je u ispitivanju osoba čija je imena dobila od istraživačkog tima. O tim osobama nije imao nikakvih podataka, osim imena i prezimena. Svi pozvani su se odazvali pozivu i dali su iskaz u policijskoj stanici. One koji se nisu odazvali policija je privodila. Pitanja i odgovori nisu bili unapred pripremljeni. Primetio je da su ispitanici bili uplašeni, što je normalno jer se radilo o maloletnim osobama koje su se prvi put našle u takvoj situaciji. Sa druge strane, atmosfera i način ispitivanja nisu bili takvi da bi izazivali strah.

Seća se da je 12. i 19.05.2004. ispitivao Šukrije Rušiti i da je zapisivao njene izjave. Negirao je navode svedokinje, da sadržina njene izjave nije verno zapisana. Objasnio je da niko do policajaca u njegovom prisustvu nije vršio pritisak na svedoknju da dâ izjavu određene sadržine, što može da potvrdi socijalni radnik ili roditelj koji je bio prisutan tokom ispitivanja. Sve informacije koje je dobio od Šukrije Rušiti je zapisao u izveštaju, a niko mu nije sugerisao šta da napiše niti pretio da ispitanik da odgovore koje bi policija htela da čuje. Svedokinja je na kraju dobrovoljno potpisala izjavu.

Seća se ispitivanja Ila Duljija i tom prilikom nije primetio da je imao bilo kakve bolove. Zapisao je sve što je ispitanik rekao.

Saslušanje veštaka dr Fahrija Drevina [Fahri Drevin]

Veštak je obavio psihijatrijsko posmatranje optuženog Gazmenda Morine. Utvrdio je da se radi o osobi sa blagim mentalnim poremećajem koji je nastao usled nepovoljnih društveno – psiholoških uslova u kojima je Gazmend Morina odrastao, tako da kod njega postoji smanjeno kontrolisanje svojih postupaka. Reč je o retardiranoj osobi čiji je IQ 78, ali nema organskih oštećenja na mozgu. U vreme izvršenja krivičnog dela nalazio se u stanju bitno smanjene uračunljivosti, tako da nije mogao da shvati svoje postupke.

Glavni pretres: 03.12.2007.

Izveštaj: Anka Kurteši Hajdari, posmatrač FHP Kosovo

Saslušanje svedoka Randela Nojkića

Svedok je u martu 2004. godine radio kao direktor PTT Srbija, radne jedinice Priština/Prishinë sa sedištem u Kosovom Polju/Fushë Kosovë. Dana 17.03.2004. nije bio u svojoj kancelariji kada su počeli nemiri jer je bio na službenom sastanku. Tog dana zgrada pošte je zapaljena i izgoreo je prvi sprat, gde su se vršile sve poštanske usluge, nalazila sredstva za obavljanje poslova pošte, novčana i druga sredstva, dok je na drugom spratu zapaljena samo njegova kancelarija, koje je najpre opljačkana. Kada je zgrada zapaljena radnicu su uspeli da se evakušu. Nakon dva, tri dana obišao je zgradu sa grupom radnika i pripadnicima KFOR-a, koji su obavili uviđaj. Šteta je procenjena, o čemu postoji odgovarajuća evidencija. Svedok ne poznaje optužene.

Saslušanje svedokinje Sefajete Idrizi [Sefajete Idrizi]

Svedokinja radi u Centru za socijalni rad u Kosovom Polju/Fushë Kosovë. U svojstvu socijalnog radnika prisustvovala je ispitivanju maloletnika u policijskoj stanici, a povodom martovskih nemira 2004. godine. Njen zadatak je bio da pomogne maloletniku da se oseća što ugodnije u policiji, da se oslobodi dok govori i da u slučaju njegove uznemirenosti obavi s njim privatni razgovor. Nije joj bilo poznato u kom svojstvu, osumnjičenog ili svedoka, su ispitivani. Policajci su tokom ispitivanja postupali korektno, nisu upotrebljavali pritisak i silu. Ispitivači su bili i domaći i međunarodni policajci, ali se ne seća da li je bilo prevoda. Nije se dešavalo da izjave budu unapred pripremljene i date ispitaniku na potpis. Prisustvovala je ispitivanju Gazmenda Haredinija i ne seća se da su mu policajci opalili šamar i pretili da ga neće pustiti ako ne potpiše spremljenu izjavu. Nije primetila ništa neobično u njegovom fizičkom izgledu niti da je bio uplašen. Ne seća se saslušanja svedokinje Šukrije Rašiti. Što se tiče ispitivanja svedoka Izeta Zećirija (Izet Zeqiri), policajci ga nisu tukli niti je videla da su nosili hiruške rukavice. U slučaju da se desi bilo kakvo nasilje dužna je da napiše izveštaj, ali to se nikada nije desilo.

Saslušanje svedoka Bekima Zogijanija [Bekim Zogijani]

Svedok je policajac u policijskoj stanici u Kosovom Polju/Fushë Kosovë. Povodom martovskih nemira 2004. ispitivao je maloletnog Gazmenda Haredinija. Tokom ispitavanja nije primetio ništa neobično u njegovom ponašanju. Svedok je postupao korektno i ni na koji način nije maltretirao ispitanika, naročito mu nije opalio šamar. Njegova izjava je zabeležena onako kako je ispričao. Svi maloletnici su ispitivani u prisustvu roditelja ili socijalnog radnika. Saslušanje su vodila dva policajaca. Procedura se uvek poštovala. Ispitivao je i maloletnog Mevludina Zumberija [Mevludin Zymberi] i tom prilikom nije upotrebljena nikakva pretnja ni pritisak. Njegov otac je prisustvovao ispitivanju i nije imao primedbi. Ispitivao je još nekoliko lica, ali se tačnog broja ne seća.

Saslušanje svedokinje Gorice Jovanić

Svedokinja je lekar, specijalista pedijatar. Za vreme martovskih nemira 2004. nalazila se u Domu zdravlja, u okviru tzv. ruske bolnice, u selu Bresje u svojstvu dežurnog lekara. Tog 17.03.2004. oko 15:00 časova Dom zdravlja je napadnut, najpre je kamenovan a zatim zapaljen. U plamenu je izogrela celokupna tehnika. Ispred bolnice se okupilo oko 300 ljudi. Zapalili su i dva, tri vozila koja su bila u vlasništvu bolnice. Dok je trajao napad pacijenti, među kojima je bilo Srba, muslimana, Roma, Aškalija i Goranca, prebačeni su u sigurniji betonski deo zgrade sve dok nije došlo vozilo UN i omogućilo izlazak. U napadu niko nije povređen. Nije prepoznala nikog od napadača, ali je znala da su to bili Albanci.

Saslušanje svedoka Safeta Jašarija [Safet Jashari]

Svedok je komandir policijske stanice u Kosovom Polju/Fushë Kosovë. Nakon martovskih nemira 2004. bio je deo tima istražitelja koji su radili na istrazi. Povodom tog događaja obavio je saslušanje maloletnog Esata Zećirija (Esat Zeqiri) 26.04.2004. i bio je prisutan tokom njegovog drugog saslušanja od strane međunarodnih policajaca 26.05.2004. godine. Ispitivanje je obavljeno uz pomoć prevodilaca. Ispitao je i maloletnog Liridona Avdiua, čemu su prisustvovali njihovi roditelji. Nije tačno da je vršen pritisak na ispitanike i da im je davana na potpis već pripremljena izjava. Svi maloletni ispitanici su saslušani u prisustvu roditelja ili socijalnog radnika. Ispitanici su pre saslušanja upoznavani o razlozima pozivanja u policijsku stanicu i o njihovim pravima. Nakon davanja izjave ista je bila pročitana ispitaniku i na kraju potpisana.

Suočenje svedoka Safeta Jašarija i svedoka Esata Zećirija

Svedoci su ostali pri svojim ranijim izjavama. Svedok Esat Zećiri je ponovio da je 15.11.2004. saslušan u policijskoj stanici, da je sastavljena izjava koja sadrži podatke koje on nije dao i da je mu policija prilikom saslušanja pretila i pretukla ga. Svedok Safet Jašari je rekao da navodi ovog svedoka nisu tačni i da policija nijednog ispitanika nije tukla prilikom davanja izjave.

Predlozi Odbrane

Odbrana optuženog Omera Suljejmarija je predložila psihijatrijsko veštačenje ovog optuženog. Odbrana optuženog Gazmenda Morine predložila je da se kao dokaz prihvati nalaz i mišljenje veštaka dr Fahrija Drevina. Odbrane svih optuženih su predložile da se izjava svedoka Randela Nojkica ne vrsti u dokaze jer ne doprinosi utvrđivanju materijalne istine. Odbrana optuženog Skendera Isljamića predložila je ukidanje pritvora, čemu je tužilac prigovorio. Veće će o predlozima odbrane doneti odluku naknadno.

Glavni pretres: 15.01.2008.

Izveštaj: Samir Velija, posmatrač FHP Kosovo

Saslušanje svedokinje Hafije Kastrati [Hafie Kastrati]

Svedokinja je u martu 2004. godine radila kao socijalni radnik u Centru za socijalni rad u Kosovom Polju/Fushë Kosovë. Prisustvovala je ispitivanju maloletnih svedoka i osumnjičenih u policijskoj stanici, a vezano za martovske nemire 2004. godine. Njena uloga je bila da štiti prava maloletnih osoba koje su davale iskaz bez prisustva roditelja. Ukoliko bi policajci preduzeli nedozvoljene radnje prema maloletnim ispitanicima prekinula bi ispitivanje i preduzela odgovarajuće mere. Nikada nije potpisala izjavu koju maloletna osoba nije dala. Tokom ispitivanja vodila je beleške, ali na kraju ih nije upoređivala s izveštajem policije. Na kraju ispitivanja razgovarala je sa roditeljima ispitanika. Bila je prisutna ispitivanju svedokinje Šprese Haziri 6.05.2004. godine. Policajci su postupali korektno, na kraju saslušanja svedokinji su pročitali izjavu i ona ju je potpisala. Seća se da ju je pitala da li oseća tremu ili strah od policije. Prisustvovala je i ispitivanju Mavludina Zimerija [Mavlludin Zymeri] i policija se takođe korektno ponašala prema njemu. Pošto je prošlo dosta vremena misli da ova dva maloletna lica ne bi mogla da prepozna. Ne seća se da li su oni ostali u policijskoj stanici nakon ispitivanja.

Suočenje svedoka Bekim Zogijanija i svedoka Mavludina Zumerija

Svedoci su ostali pri svojim iskazima datim na glavnom pretresu. Svedok Mavludin Zimeri je ponovio da je prilikom davanja iskaza u policiji dobio pretnje od policajaca koji su ga ispitivali, dok je svedok Bekim Zogijani negirao da je pretio svedoku Zumeriju pre, tokom i nakon ispitivanja.

Suočenje svedoka Bekima Zogijanija i svedoka Artana Jašarija

Prilikom suočenja svedoci su ponovili ono što su rekli na glavnom pretresu. Svedok Artan Jašari je rekao da su mu policajci pretili i prisiljavali ga da potpiše izjavu koju nije dao, ali se ne seća da li je jedan od policajaca bio Bekim Zogijani. Svedok Bekim Zogijani negirao je ispitivanje na taj način, već da ga je pitao šta je video tog dana i zapisao svaku njegovu reč.

Suočenje svedoka Bekima Zogijanija i svedoka Naima Jakupija

Svedok Naim Jakupi je ponovio da je tokom ispitivanja 03. i 06.04.2004. godine dobio pretnje da će ga policajac Bekim Zogijani zatvoriti ukoliko ne potpiše izjavu, a koja mu nije pročitana. Svedok Bekim Zogijani negirao je navode svedoka Jakupija i ostao pri svojoj izjavi da je sve bilo korektno i u skladu sa zakonom, da je procedura ispoštovana i da je ispitivanju prisustvovao otac Naima Jakupija. Dodao je da je, iako se ispitivanje vrši do 22:00 časa, u slučaju Naima Jakupija trajalo do 23:00 časa iz razloga što se svedok izjasnio da se ispitivanje ne prekida i da se do kraja završi.

Glavni pretres: 18.01.2008.

Izveštaj: Samir Velija, posmatrač FHP Kosovo

Nastavak saslušanja svedoka Randela Nojkića

Svedok je direktor *PTT Srbija* na teritoriji Kosova/Kosovë. U ovom postupku zastupa *PTT Srbija*, kao oštećenu stranu, na osnovu ovlašćenja generalnog direktora. U martovskim nemirima 2004. godine uništena je imovina preduzeća u vrednosti od 1 600 000 eura. Imovina je obuhvatala zgradu u kojoj je preduzeće poslovalo, opremu, novac i dr. Procenu štete napravili su zaposleni.

Saslušanje svedoka Ljatifa Ibrahimija [Latif Ibahimi]

Svedok je zaposlen u SO Kosovo Polje/Fushë Kosovë, u Sektoru za registraciju građana. Sudskom veću je objasnio postupak registracije građana Kosova/Kosovë, čime je razjašnjena sporna okolnost datuma i mesta rođenja optuženog Omera Sulejmanija.

Saslušanje svedoka Ljulzima Bajramija [Lulzim Bajrami]

Svedok živi u Kosovom Polju/Fushë Kosovë. Dana 17.03.2004. godine na ulicama grada je video okupljene ljude, ali nije znao razlog okupljanja. Čuo je da viču, ali nisu bili nasilni. On je bio u društvu Ila Duljija [Yll Dulli], nisu se pridružili demonstrantima već su otišli kući. O ovom događaju u policiji je dao izjavu 1.06.2004. godine.

Čitanje izjava svedoka Uljtrima Imerija [Ultrim Ymeri]

Svedok Uljtrim Imeri se iz opravdanih razloga nije pojavio pred Sudom, tako da su na predlog Sudskog veća pročitane njegove izjave od 26.04.2004. i 28.03.2005. godine, u kojima opisuje događaje koji su se odigrali 17.03.2004. godine u Kosovom Polju/Fushë Kosovë i selu Bresje. Svedok je tada bio policajac i među učesnicima nemira prepoznao je osobe sa nadimcima *Suzi* i *Buki*, koje su se izdvajale kao aktivnije među demonstrantima.

Predlozi Tužilaštva i Odbrane

Tužiteljka je predložila da se kao svedok pozove komandir policijske stanice u Kosovom Polju/Fushë Kosovë, koji bi svedočio na okolnost registracije ulaska i izlaska iz policijske stanice.

Odbrana optuženog Omera Sulejmanija predložila je da se kao dokaz pribavi medicinski izveštaj koji se odnosi na zdravstveno stanje optuženog Sulejmanija, a koji je sačinjen u periodu kada se optuženi nalazio u pritvoru.

Glavni pretres: 21.01.2008.

Izveštaj: Samir Velija, posmatrač FHP Kosovo

Saslušanje svedoka Safeta Jašarija [Safet Jashari]

Svedok je komandir policijske stanice u Kosovom Polju/Fushë Kosovë. U policijskoj stanici ne postoji poseban registar ulazaka i izlazaka već se vreme dolaska i odlaska osumnjičenog lica upisuje na njegovoj izjavi, bez obzira da li je lice uhašeno ili se dobrovoljno javilo. Nikada se nije primenjivala sila niti bilo kakav oblik zastrašivanja tokom ispitivanja osumnjičenih za martovske nemire 2004. godine. Nije se dešavalo da se lice ispita a da se kasnije sastavi izveštaj o tome. Listu osumnjičenih dobili su od međunarodnih policajaca koji su rukovodili istrugom. Kada je on učestvovao u ispitivanju, procedura se poštovala. On je ispitivao svedoka Ila Duljija [Yll Dulli] 6.05.2004. godine. Pročitao mu je njegova prava, ali ga nije pitao da li želi da tokom ispitivanja prisustvuje advokat jer to nije bila njegova obaveza.

Saslušanje svedoka Ramiza Duljija [Ramiz Dulli]

Svedok je otac svedoka Ila Duljija [Yll Dulli]. Njegov sin je narkoman i opojna sredstva uzima poslednje dve godine. Il Dulji se naglo promenio nakon martovskih nemira 2004. godine jer je do tada bio kao i svako normalno dete. Loše društvo je uticalo na promenu njegovog psihičkog stanja. Ipak, nikada sina nije vodio na lekarske preglede radi lečenja rana i modrica [kako je to tvrdio svedok na ročištu 21.11.2007.] koje je, navodno, zadobio u policijskoj stanici tokom ispitivanja. Bio je prisutan prilikom ispitivanja njegovog sina i nije imao primedbe na ispitivanje u policiji. Njegova supruga je više puta prisustvovala ispitivanjima njihovog sina, ali mu nikada nije spomenula nekorektnosti policije. Tokom ispitivanja Il je bio uznemiren, ali nema saznanja da su ga policajci tukli.

Dodatno saslušanje svedoka Ila Duljija [Yll Dulli]

Svedok ne zna ko je osoba sa nadimkom *Tafa*, koju je spomenuo tokom ispitivanja u policijskoj stanici.

Saslušanje optuženog Mustafe Islamija

Optuženi živi u selu Nakarada/Nakarada. Njegov nadimak je *Tafa*. Dana 17.03.2004. godine pre podneva otišao je do autoservisa *Beni Nisan*, koji se nalazi u njegovog ulici, zbog popravke kombija. Na putu do servisa video je okupljene ljude, ali ništa neobičajeno se nije dešavalo. U servisu je tog dana radio njegov brat Ramadan Isljami i šef servisa. Bilo je i drugih osoba koje su tog dana dovezle automobile na popravku. Nije čuo šta se tog dana dešavalo u Kosovu Polju i Bresju jer u servisu nije bilo televizije. U servisu se zadržao do 17:00 časova, kada je sa rođakom otišao u restoran *Venera* koji se nalazi u glavnoj ulici u Kosovom Polju/Fushë Kosovë. U restoranu nije čuo o demonstracijama i nije video nikakav dim na ulicama. Iz restorana je krenuo ka železničkoj stanici jer se tamo nalazi taksi stanica. Na putu do taksi stanice prošao je pored pošte, ali pošta nije bila u plamenu kao ni kuće pored nje. Kod železničke stanice je video grupu policajaca. Kući je stigao oko 18:00 časova. Preko medija je čuo šta se tog dana desilo u gradu, a sledećeg dana je čuo da je uništena pošta. Kao osumnjičeni je u policiji dao izjavu 22.09.2004. godine. Svedoke ne poznaje.

Saslušanje optuženog Ramadana Isljamija

Optuženi živi u selu Nakarada/Nakarada. Njegov nadimak je *Dani*. Dana 17.03.2004. godine radio je u autoservisu *Nisan*, čiji je vlasnik Mehdi Sallihu. Iz kuće je tog dana izašao između 08:00 i 09:00 časova. Servis se nalazi u ulici Fehmi Ldrovci u Kosovom Polju/Fushë Kosovë. Tog dana u servis je došao optuženi Mustafa Isljami i dovezao svoj kombi na popravku. Oko 15:00 časova su ručali i na televiziji videli šta se dešava u gradu. Nije siguran da li je Mustafa ručao s njima. Na poslu je ostao do 18:00 časova, nakon čega je otišao kući, okupao se i otišao u internet kafe koji se nalazi blizu glavne raskrsnice u Kosovom Polju/Fushë Kosovë. Video je demonstrante, ali im se nije pridružio. Nije video da su zapaljene tzv. ruska bolnica i pošta. Primetio je dim na ulicama, ali nije znao iz kog pravca dolazi. Optuženog Omera Sulejmanija u tom periodu nije poznavao. Svedoke takođe ne poznaje. Nikada nije bio u sukobu s pripadnicima drugih etničkih zajednica.

Saslušanje optuženog Omera Sulejmanija

Optuženi je u vreme martovskih nemira živeo u selu Bresje, gde je i rođen. Kritičnog dana [17.03.2004.] oko 13:00 časova otišao je u džamiju, pa do interent kafea u Kosovom Polju/Fushë Kosovë. Nakon tri, četiri sata provedenih u gradu vratio se autobusom kući. Blizu sela Bresje put je bio blokiran, tako da su svi izašli iz autobusa. Video je grupu od 300, 400 osoba i da je zavesa na tzv. ruskoj bolnici upaljena. Prošao je kroz okupljenu masu i pokušao da ugasi vatru. U dvorištu su se nalazili ljudi, čiju etničku pripadnost nije znao, koji su ga kritikovali zbog tog čina. Izašao je iz dvorišta bolnice i otišao u pravcu policije gde se zadržao pet minuta. Kasnije je u dva navrata pomogao Srbima da se evakušu. Prvi put je pomagao policajcima koji nisu znali srpski jezik, dok je drugi put pomogao da dve Srkinje napuste kuću koja je bila u plamenu i uputio ih u pravcu policijske stanice. Žao mu je zbog onog što se desilo jer nije lepo što je upaljena bolnica u kojoj je bilo dvadesetak pacijenata. O ovom događaju je u policiji dao izjavu koju sada ne prihvata.

Saslušanje optuženog Gazmenda Morine

Optuženi živi u Kosovom Polju/Fushë Kosovë. Ne zna gde je bio 17.03. 2004. godine, ali tog dana nije učestvovao u demonstracijama. Ne poznaje ni jednog svedoka. Hranilac je porodice, ima troje braće i sestara koji su mlađi od njega i radi kao fizički radnik.

Odluka Sudskog veća

Sudsko veće je donelo odluku se fotografišu ožiljci na leđima svedoka Ila Duljija [Yll Duli], za koje svedok navodi da ih je zadobio 3.05.2004. godine prilikom ispitivanja u policijskoj stanici u Kosovu Polju/Fushë Kosovë.

Glavni pretres: 22.01.2008.

Izveštaj: Samir Velija, posmatrač FHP Kosovo

Saslušanje optuženog Skendera Isljamija

Optuženi živi u selu Nakarada/Nakarada. Kritičnog dana [17.03.2004.] oko 06:00 časova krenuo je kamionom iz svog sela prema Prizrenu, gde je trebao da fabriци *Printex* dostavi 25 tona šećera. U Prizren je stigao nakon tri sata vožnje. Kamion je istovaren za tri, četiri sata i proteklo je još dva sata dok se vratio u Kosovo Polje/Fushë Kosovë. Na putu, u blizini sela Bresje, zaustavio se jer je put bio blokiran. Čekao je dva sata u koloni da se put ponovo otvori, tako da je između 18:00 i 19:00 časova stigao kući. Nisu tačni navodi svedoka da je tog dana kroz masu ljudi vozio motor sa raširenim rukama pozdravljajući okupljene niti da je učestvovao u paljenju resotrana *Živin gaj*, tzv. ruske bolnice i pošte.

Završena reč tužioca

Martovski nemiri 2004. godine na Kosova/Kosovë izbili su zbog ubistva tri dečaka albanske nacionalnosti. U demonstracijama u Kosovom Polju/Fushë Kosovë učestvovalo je na hiljade Albanaca, koji su prouzrokovali veliku materijalnu štetu i ugrozili živote ljudi. Optuženi su se neuspešno branili tako što su naveli da nisu znali šta se dešava, kao ni razloge okupljanja demonstranata. Poznato je da je bolnica upaljena i uništena zato što su se u njoj lečili Srbi, da je pošta zapaljena zato što pripada preduzeću *PTT Srbija* i zato što su u njoj radili Srbi, škola *Sveti Sava* je uništena zato što su je pohađala srpska deca, restoran *Živin gaj*, automobili i kiosk su upaljeni zato što su bili u vlasništvu Srbina, tako da je uočljivo da je nacionalna mržnja i netrpeljivost razlog zbog kojeg su optuženi uništavali, pljačkali i palili. Izjave svedoka detaljno i na isti način opisuju šta se dešavalo, iako su date odvojeno. Više svedoka je opisalo optuženog Skendera Isljamija kao osobu koja je bila najaktivnija u uništavanju imovine. On je taj koji je upravljao okupljenim demonstrantima koji su postali agresivni. Tužilaštvo smatra da je na osnovu izjava svedoka utvrđena krivična odgovornost optuženih Skendera Isljamija, Mustafe Isljamija, Ramadana Isljamija, Omera Sulejmanija i Gazmenda Morine, zbog čega je predložilo da Sudsko veće donese osuđujuću presudu i optuženima odredi pritvor do pravosnažnosti presude.

Završna reč punomoćnika oštećenih

Punomoćnik oštećenih, advokat Dobrica Lazić pridružio se završnoj reči tužiteljke, koja je dokazala krivicu optuženih i podneo zahtev za odštetu oštećenih Miroslava Veličkovića u vrednosti od 159 598 eura, Milomira Mitrovića u visini od 60 000 eura i za Grujicu Simića u visini od 8 000 eura.

Glavni pretres: 23.01.2008.

Izveštaj: Anka Kurteši Hajdari, posmatrač FHP Kosovo

Završna reč odbrane optuženog Skendera Isljamija

Branilac optuženog, advokat Ferki Džaferi (Xhaferi) na početku svoje završne reči je izrazio žaljenje oštećenima zbog štete koju su pretrpeli u martu 2004. godine. Zatražio je da Veće na osnovu člana 390. PZKPK donese oslobađajuću presudu jer optuženi Skender Isljami nije imao uticaja na događaje koji su se odigrali 17.03.2004. niti je imao glavnu ulogu u izvršavanju krivičnih dela koja mu se stavljaju na teret, naročito ne za krivično delo izazivanje nacionalne, rasne i verske mržnje, nesloge i netolerancije. U toku dokaznog postupka saslušani svedoci odbrane, Srbi, potvrdili su da su radili s optuženim i da kod njega nisu primetili mržnju prema Srbima. Optuženi je kao sportista obišao celu bivšu Jugoslaviju i imao prijatelje među drugim nacijama. U toku postupka vladao se primereno i pokazao je želju da saraduje sa Sudom kako bi se utvrdila materijalna istina, što ukazuje na njegovu nevinost. Tužilaštvo je zasnovalo optužbu na osnovu izjava svedoka koji su na glavnom pretresu osporili svoje navode i naveli da su izjave u istrazi dali pod prinudom.

Završna reč odbrane optuženog Mustafe Isljamija

Branilac optuženog, advokat Mentor Neziri izrazio je, takođe, žaljenje oštećenoj strani zbog onog što se dogodilo u martu 2004. godine u Kosovom Polju/Fushë Kosovë. Naveo je da tužilaštvo izvedenim dokazima nije uspelo da dokaže navode optužnice, tako da nije utvrđena krivična odgovornost optuženog Mustafe Isljamija. Optužba se temelji na iskazima svedoka koji su u vreme istrage bili maloletni i koji su na glavom pretresu istakli da su bili prinuđeni da daju iskaz određene sadržine jer su i sami bili osumnjičeni, i iskazima svedoka policajaca koji nisu bili sigurni da su videli optužene među učesnicima nemira. Takođe, svedoci-oštećeni nisu videli optuženog među demonstrantima, niti je bilo koji svedok rekao da je optuženi preduzeo neku opasnu radnju po život ljudi ili imovinu. U toku postupka nije utvrđeno da je optuženi gajio mržnju prema Srbima, već je saradivao s njima. Kako nije dokazana krivična odgovornost optuženog, branilac je predložio donošenje oslobađajuće presude i ukidanje pritvora. U slučaju da Sud nađe da je optuženi odgovoran za radnje koje mu se stavljaju na teret, predložio je da Veće uzme u obzir olakšavajuće okolnosti, i to da optuženi do sada nije kažnjavan i da se protiv njega ne vodi postupak za neko drugo krivično delo, da je bio iskren i saradivao sa Sudom, da je porodičan čovek i težak srčani bolesnik.

Završna reč odbrane optuženog Ramadana Islamija

Branilac optuženog, advokat Špend Krasnići (Shpend Krasniqi) istakao je da materijalnim dokazima i izjavama svedoka nije dokazano, kako to stoji u optužnici, da je optuženi bio deo grupe koja je zajedničkom akcijom podmetala požare, čime je pričinila znatnu materijalnu štetu. Većina svedoka Tužilaštva, u vreme predhodnog postupka, bila je maloletna, a na glavnom pretresu ti svedoci su izjavili da su izjave u istrazi dali iz straha ili zbog batina koje su dobili od strane istražitelja. Takođe, iskazi su uzeti bez prisustva branilaca, tako da oni ne mogu biti prihvaćeni kao dokaz. Samo je jedan svedok, policajac KPS, video optuženog Ramadana Islamija među demonstrantima 17.03.2004. godine u poslepodnevnim časovima, ali ga nije video da preduzima bilo kakvu inkriminisanu radnju. Optužnica je zasnovana na pretpostavkama i većina navoda optužnice nije potkrepljena dokazima. Optuženi je u svim fazama postupka osporavao navode optužnice i tvrdio da nije učestvovao u nemirima u Kosovom Polju/Fushe Kosove, već da je kritičnog dana od 08:00 do 18:00 časova radio kao automehaničar u auto servisu *Nissan*, da je posle toga otišao kući da se okupa, nakon čega je otišao u internet kafe. Optuženi smatra da je obuhvaćen optužnicom zbog nesporazuma koji je imao sa policijom povodom saobraćajnog prekršaja. Branilac je predložio odbijanje imovinsko pravnog zahteva oštećene strane *PTT Srbija*. U skladu sa članom 390. PZKPZ predložio je da Veće donese oslobađajuću presudu.

Završna reč odbrane optuženog Omera Sulejmanija

Branilac optuženog, advokat Fadilj Hodža (Fadil Hoxha) naglasio je da je optuženi Omer Sulejmani, prema dokazima koje je odbrana pribavila, u vreme izvršenja krivičnog dela bio maloletan. Svedoci optužbe u istrazi su saslušani kao osumnjičeni a nisu im bila predočena njihova prava, tako da njihovi iskazi ne mogu biti prihvaćeni kao dokaz. Optužba u toku glavnog postupka nije uspela da dokaže navode optužnice koji se odnose na optuženog Sulejmanija jer svedoci optužbe nisu potvrdili da je optuženi učinilac krivičnih dela koja mu se stavljaju na teret. Branilac je naglasio da optuženi živi u multietničkoj sredini gde svakodnevno kontaktira sa pripadnicima drugih nacija, među kojima ima puno prijatelja, i da govori srpski što ukazuje da ne gaji mržnju prema Srbima. Na to ukazuje činjenica da je prilikom evakuacije Srba iz zapaljenih objekata pomogao policajcima koji nisu govorili srpski jezik. U sredini u kojoj živi poznat je kao miroljubiv mladić. Odbrana je predložila donošenje oslobađajuće presude i ukidanje pritvora.

Završna reč odbrane optuženog Gazmenda Morine

Branilac optuženog, advokat Florije Drevinja rekla je da je optužnica nejasna, da su neosnovane tvrdnje da su optuženi počinili krivična dela koja im se stavljaju na teret jer su iskazi svedoka i materijalni dokazi tužilaštva nejasni, nelogični i neubedljivi. Nije van svake sumnje utvrđeno da su optuženi bili lideri i organizatori grupe koja je počinila krivična dela. To se naročito odnosi na optuženog Gezmenda Morinu kada se imaju u

vidu njegove psiho-fizičke sposobnosti. Optuženom Gazmendu Morini nije mesto na optuženičkoj klupi i zatvoru već u nekom rehabilitacionom centru, gde bi mu bila pružena moralna, vaspitna, socijalna i zdravstvena podrška i zaštita. Optuženi Morina ne može biti krivično odgovoran jer u vreme izvršenja krivičnog dela nije mogao da shvati značaj svog dela niti je mogao da upravlja svojim postupcima usled teže duševne poremećenosti. Odbrana je predložila Sudu da donese osobađajuću presudu i optuženom ukine pritvor.

Glavni pretres: 25.01.2008.

Izveštaj: Anka Kurteši Hajdari, posmatrač FHP Kosovo

Objavljivanje presude

Sudsko veće donelo je osuđujuću presudu kojom optužene osuđuje na jedinstvene kazne zatvora, i to optuženog Skendera Isljamiya u trajanju od 8 godina, optuženog Mustafu Isljamiya u trajanju od 7 godina, optuženog Ramadana Isljamiya u trajanju od 3 godine, optuženog Omera Sulejmanija u trajanju od 3 i optuženog Gazmenda Morinu u trajanju od 2 godine zatvora, u koje im se uračunava vreme provedeno u pritvoru.

Presudom su optuženi Skender Isljami, Mustafa Isljami i Gazmend Morina obavezani da oštećenom Miroslavu Veličkoviću nadoknade materijalnu štetu od 50 000 eura, a optuženi Mustafa Isljami, Ramadan Isljami i Omer Sulejmani oštećenom Milomiru Mitroviću štetu u iznosu od 20 000 eura. Optuženi Skender Isljami je obavezan da oštećenom Grujici Simiću nadoknadi materijalnu štetu u iznosu od 3 000 eura.

Optuženi su osuđeni za krivična dela učestvovanje u grupi koja čini krivična dela iz člana 2000. stav 2. KZK, teško delo protiv javne bezbednosti iz člana 164. stav 1. KZK i izazivanje nacionalne, rasne i verske mržnje, nesloge i netolerancije član 1. stav 1.1. i 1.2. Uredbe UNMIK-a 2000/4 o Zabrani podstrekavanja nacionalne, rasne, i etničke mržnje, nesloge ili netolerancije.

Optuženima je produžen, odnosno određen pritvor do pravnosnažnosti presude.

